

Fecr Yayınları: 767

SELAHADDİN EYYUBÎ
İslam Birliğinin Mimarı ve Kudüs Fatihi

Mehmet SILAY

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1-3. Baskı: 2009-2015 (Düşün Yayıncılık)
4. Baskı: Aralık 2023

ISBN: 978-625-6602-20-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus- Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e- mail: fcr@fcr.com.tr

SELAHADDİN EYYUBÎ

İslam Birliğinin Mimarı ve Kudüs Fatihi

Mehmet SILAY

Ankara 2023

Mehmet SILAY

1949 Hatay doğumlu. İlk ve orta eğitimi Kırıkhan ve İskenderun Lisesinde, üniversiteyi İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde tamamladı. Öğrenciliğinde Nurettin Topçu, Cemil Meriç ve Necip Fazıl'ı tanıdı. Tarih otoritesi İsmail Hami Danişmend'in akademik toplantılarına katıldı. Üroloji ihtisasını Almanya'da, askerlik hizmetini de Erzin-can'da bitirdi. İskenderun Devlet Hastanesi başhekimliği ve 20. Dönem Hatay Milletvekiliği yaptı. Muhtelif insani yardım kuruluşlarında hizmet etmiştir. Türkiye Yazarlar Birliği ve Sınır Tanımayan Doktorlar Grubu üyesidir. Şu an Kızılay Ankara il başkanı olarak hizmet etmektedir. Araştırma ve seyahatname yazarı.

Eserleri:

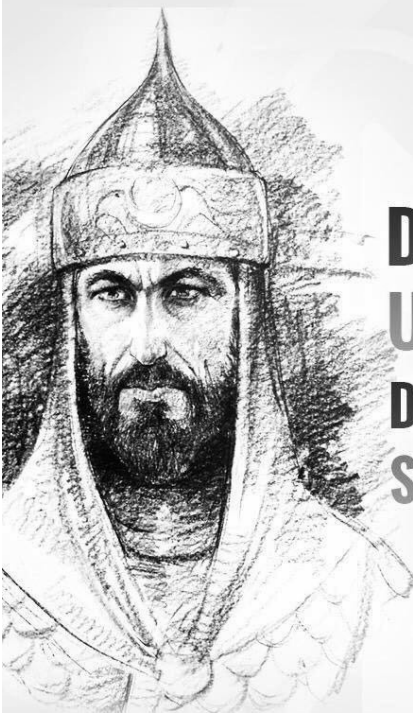
Hatay Evliyaları
Hatay Mücahitleri
Antakyalı Habib
Belen Derbendi
Bereketli Hilalde Aleviler
Tünel Faciası
Yüzyılın Depremi
Mecliste Merve Olayı
Parlamentodan Haber
Gönülde Yaşayanlar

Seyahatnameler:

Coğrafyanın Dirilişi
Avrupa'da Hilalin Çocukları
Kudüs'e Yolculuk
Öze Yolculuk
Göz Gördü Gönül Sevdı
Kerkük - Kerbela
Türkistan Çağırıyor
Endülüs Çağırıyor
Kurtuba - Uzaklardaki Cennet
Kudüs Çağırıyor
Yeryüzü Cenneti Türkiye

Araştırmalar:

Mehmet Akif (Seyyah-ı Beyaban)
Selahaddin Eyyübî-Dünya İslam Birliğinin Mimarı
İskilipli Atf Hoca-Ulucanlardan Mahkeme-i Kübra'ya
Ali Rıza Efendi-Babaeski Müftüsü-Bir Hukuk Cinayeti
Nureddin Topçu-Fikir Dünyamızın Yıldızlarından
İslam Medeniyetinde Tıp Kültürü

**DOSTLARIYLA
UĞRAŞANLAR
DÜŞMANLARIYLA
SAVAŞMAZLAR!**

Selahaddin Eyyubi

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	11
GİRİŞ: SÖMÜRGE KÜLTÜRÜ VE İŞGAL PROJESİ	17
HAÇLI SEFERLERİ	20
Haçlıların Kudüs Vahşeti	22
Haçlı seferlerine Hazırlık	23
Bizans Entrikaları	24
I. Kılıç Arslan	25
Urfa Haçlı Kontluğu	26
Urfa'nın Haçlılardan Kurtuluşu	28
Nureddin Mahmud Zengi	30
Nureddin Mahmud'un Rüyası	33
ORTADOĞU BARIŞININ MİMARİ SELAHADDİN EYYUBİ	38
Hayat Hikâyesinin Özeti	38
Şahsiyeti	38
Atabek Nureddin ve Sultan Selahaddin	40
Şeceresi ve Tarihî Rolü	41
Şam Şihnesi	43
İttihad-ı İslam İnancı	44
Haçlılar ve Selahaddin	45
Selahaddin'in Dünya Görüşü	46
Vefatı	47
EVRENSEL ÖLÇÜDEBİR İSLAM ÖNDERİ	49
Zengiler-Eyyubîler-Kölemenler	51
KUDÜS'E AÇILAN YOLLAR	54
Kabileden Devlete	55
Selahaddin Yusuf'un Eğitimi	57

MISIR'A DOĞRU -----	61
Bilbis Meydan Muharebesi -----	64
Şam Şihnesi Selahaddin-----	66
II. Mısır Seferi-----	67
Babeyn Zaferi -----	69
İskenderiye Kuşatması-----	71
Son Mısır Seferi-----	73
Şaver Yahut İhanetin Bedeli -----	76
MISIR SULTANI SELAHADDİN! -----	79
Halife'nin İhaneti -----	80
MISIR'DA SON HAÇLILAR -----	82
Fatımilerin Sonu-----	83
Nureddin - Selahaddin İttifakı -----	85
İlk Hedef İslam Birliği -----	88
Selahaddin'e Suikast -----	89
Diyarbakır ve Halep'in Fethi -----	91
Şam'da İslam Birliği Konferansı -----	95
Kudüs: Cim Karnında Bir Nokta -----	96
Hittin Zaferi -----	97
Selahaddin'de Kudüs Sevdası -----	98
Selahaddin'in Taberiye Destanı-----	100
Selahaddin'in Duası -----	101
FİLİSTİN'İN İŞGALDEN KURTULUŞU -----	108
Kudüs'ün Kurtuluşu -----	109
Fetih Hutbesi -----	113
Sultanın Uyarısı -----	115
(Mağlupların Öfkesi)-----	115
Sur ve Akka Kuşatması -----	115
Neredesiniz Müslümanlar! -----	117
Halepli Marangoz -----	117

Yeni Fütuhat Dönemi -----	118
Konya'dan Gelen Elçiler -----	118
TEHDİT ELÇİSİ -----	121
Selahaddin'in Heybeti -----	121
Darbısak ve Bakras Kalesi Fethi -----	122
Haçlılarda Selahaddin Korkusu-----	123
Şakif Kalesi-----	126
Filistin'de Kıyamet-----	128
III. HAÇLI SEFERİ -----	132
İmparatorun Sultan Selahaddin'e Mektubu -----	136
Öldüren Gurur -----	138
Akka Kalesi Savaşları -----	140
Deniz Savaşları -----	141
Kral Richard'ın Elçisi -----	142
Üç Yıllık Muhasara -----	142
Arsuf Savaşı-----	147
Hedef Kudüs -----	149
Kılıç Arslan'ın Oğlu Kudüs'te-----	150
Yüreksiz Richard ve Kudüs-----	151
SELAHADDİN'İN GÖZDESİ BHAEDDİN KARAKUŞ -----	153
Selahaddin'in Hastalığı-----	154
Burçlara Karşı Naft -----	156
Kralların Savaşı-----	160
"İslam'ın İmdadına Yetişin!" -----	160
Selahaddin'in Halifeye Mektubu -----	161
Şam'dan Gelen Kara Haber -----	163
Yüreksiz Richard -----	164
III. Haçlı Seferinin Sonu -----	165
Richard'ın Selahaddin'e Teklifi -----	167
Selahaddin'in Vasiyeti -----	168

HAÇLILARIN AVRUPA'YA DÖNÜŞÜ -----	170
İntikam Savaşları ve Bir Tartışma -----	171
Bir Hata ve Yafa'nın İşgali -----	173
Aslan Yürekli Richard'ın Barış Teklifi -----	174
SELAHADDİN DİYOR Kİ! -----	177
Haçlıların Veda Ziyaretleri-----	179
Kudüs'te Ramazan Huzuru -----	179
Selahaddin'in Başkent Şam'a Dönüşü-----	180
Selahaddin'in İslam Birliği Sevdası-----	181
Şeddat ile Hadis Sohbetleri -----	183
Selahaddin'in Oğluna Vasiyeti -----	183
Selahaddin'de Çocuk Sevgisi -----	184
Selahaddin'in Hicaz Hasreti -----	185
SELAHADDİN'İN EĞİTİM ÇALIŞMALARI -----	188
Eserleri -----	189
SELAHADDİN'İN SOY AĞACI -----	193
KAYNAKÇA -----	195

ÖN SÖZ

Kudüs ve Filistin işgal altında olduğu sürece, çevresi mübarek kılınan, Hz. Ömer'in emaneti Mescid-i Aksa'yı bir asırlık esaretten kurtaran Selahaddin Eyyubî'yi Müslüman halkın ve gençliğimizin hafızalarında daima diri tutmak zorundayız.

Türkiye'de örgün eğitim bize ne Kılıç Arslan'ı ne Nureddin Mahmud'u ne de Kudüs fatihi Sultan Selahaddin'i yeterince öğretmedi ve tanıtmadı. *Safahat* ve *İstiklal Marşı* şairimiz Mehmet Akif ise Selahaddin'den ısrarla bahsetti. Ona toz kondurmadı, yere-göğe sıgdıramadı. Çanakkale Savaşı'nda çok üstün silah gücü ve kalabalık ordularla üzerimize gelen Avrupalı hunharları, canları pahasına durduran mehmetçiklerden bahsederken:

*“Sen ki, son Ehl-i Salib'in kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultânı Salâhaddin'i,
Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...”*

mısralarıyla Sultan Selahaddin'i Kılıç Arslan'la birlikte destanlaştırıyordu.

I. Meclis feshedilince İstanbul'a dönen ama işsiz, evsiz ve polis takibi altında kalan Akif zorunlu sürgünle Mısır'a giderken sorunlara. “Selahaddin Eyyubî'yi anlatan manzum bir piyes yazmak için Hilvan yolculuğuna çıktığını” söylüyordu.

Filistin'i işgal eden Siyonistlerin Müslümanlar üzerine ateş açıp çoluk-çocuk katlederken yerli basınımızda “Selahaddin Sendromu” ve “Hittin Korkusu” başlıklı makaleler okumaya başlamıştık.

Bağdat'ta Mihrican Şiir Geceleri programlarından birinde Filistin otelinde kalan Gazzeli yaşlı muhacir kadının, canlı yayında eşi ve torunlarının İsrail savaş uçakları tarafından hedef gözetmeksizin atılan bir bombayla şehit oldukları haberini alınca sokaklarda ağlayıp çırpınırken *“Eyne ente ya Selahaddin!”* diye haykırdığına şahit olmuştuk. Aynı zamanda edip ve şairlerimizin

Sultan Selahaddin'i Gazzeli kadın kadar dahi tanımadıklarını garip bir mahcubiyetle görmüştük.

Gazzeli Kadın

Sultan Selahaddin'i bize torunları ve kocası öldürülen işte bu yaşlı Gazzeli kadın öğretti. Karayoluyla gelmiştik Bağdat'a. Silopi'den sonra Habur köprüsünü geçiyor ve Musul'u da gerilerde bırakarak bu eski Abbasi başkentine ulaşıyorduk. Azerbaycan ve Romanya'dan başka Kuveyt hariç bütün Arap ülkelerinden gelen şairler aralarında tanışıyorlar ve programın başlamasını bekliyorlardı.

Geniş camlı lobiden dışarıyı seyrediyorduk. Göçmenlerin kaldığı "Funduk el Filistin" Filistin otelinden yaşlıca bir kadın, kendini deli gibi avluya fırlattı. Çılgık çılgıca feryat ediyordu Saçlarını yoluyor, yüzünü-gözünü tırnaklarıyla sıyrıyor ve ağlıyor, sonra da kollarını havaya kaldırıp bilmediğimiz bir slogan atarcasına haykırıyordu. Etrafına toplananlardan hiç kimse onu teskin edemiyordu. Kerkük şairlerinden Ekrem Fevzi Terzi, aramızdan ayrıldı, kadına yardım etmek ve bizleri olay hakkında aydınlatmak için gitti ve az sonra döndüğünde hadiseyi öğrenmiş oluyorduk.

Yaşlı kadın, devlet televizyonunda Filistin haberleri verilirken Gazze'de İsrail savaş uçaklarının sivil halk üzerine hedef gözetmeksizin açtığı ateşle evleri isabet almış ve görüntüleriyle iki torunu ve eşinin şehit olduğu haberini almıştı. Büyük acılar içindeydi. Değil o geniş avlulu misafirhaneye, Bağdat'a sığmıyordu. Mecalden kesilirken son bir kere kollarını havaya kaldırıyor ve "Eyne ente ya Selahaddin!" diye bağırarak birisinden yardım istiyor, medet umuyordu.

– Büyük oğlu mu? Kardeşi falan mı? Güçlü bir yakını mı, kimmiş bu Selahaddin?

– Yok, hiçbiri değil. Çağrılan Kudüs fatihi Sultan Selahaddin!

– Öyle mi, Hayret! Dokuz asır önce yaşamış birinden bugün yardım isteniyor. Gazzeli kadın “Neredesin ey Selahaddin!” diye bağırıyor. Şimdi kendilerini ülkede misafir eden Irak’ın en güçlü adamı Saddam Hüseyin’i çağırıyor, “Neredesin Ey Saddam! demiyor. Ey Hüsnü Mübarek, Ey Demirel, Ey Kral Fahd, Kral Abdullah, Ey Hafız Esed!” demiyor. Halkı Müslüman olan ülkelerin başında bulunan bu devlet adamlarının hiçbirine inanmıyor ve güvenmiyordu. Yürekten feryadıyla asırların içinden ümmetin gözbebeği ve İslam’ın gerçek önderlerinden Sultan Selahaddin’i sıyrıp çıkarıyor ve günümüze getiriyordu. Yalnız ona inanıyor, ona güveniyordu.

Şekerli çaylar kulplu bardaklarda soğumaya başlıyor. Kollarımız yana düşüyor, birbirimize bakakalıyoruz. Süleymaniye’den katılan şair Burhan Berzenci tatlı Kerkük şivesiyle soruyor:

– Kim bu Selahaddin Eyyubî?

Şairler, edipler, yazarlar, araştırmacılardan herkes lütfen bir-iki cümle söyleyebiliyor. Diğerleri bunu tekrar ediyor.

– Yazıklar olsun bize yahu, yaşlı bir Gazzeli kadın kadar olsun meğer Sultan Selahaddin’i tanıymıyormuşuz!

Bir hafta sonra, unutamadığımız ve yüreğimizde dipdiri yaştığımız tarifsiz bir mahcubiyetle Ankara’ya dönüyoruz.

Ansiklopedik bilgiler, internet siteleri ve Google’a yüklenen bilgiler bizim için bir parmak baldan ibaret kalıyor. Kaynaklara iniyoruz. İbn’ul Esir, İbn’ul Kalanisi, İbni Haldun ve onu asli kaynaklardan süzüp çıkaran Profesör Ramazan Şeşen sayesinde Selahaddin’le yüz yüze geliyoruz. Onunla dokuz asırlık hasretle tanışıyor, kucaklaşıyor ve sohbeta koyuluyoruz. Şimdi ümmetin izzeti, iffeti, hayatı ve İslam’ın bekası için ne yapmalıyız ve nasıl yapmalıyız? Selahaddin, yaşanmış, canlı, nesnel bir örnek. O nasıl kendi şartları içinde Müslümanların onurunu kurtardıysa, biz de ondan alacağımız ibret ve örnekle torunlarımızı daha şerefli bir istikbale taşıyabiliriz. Selahaddin Yusuf Eyyubî gönlümüzü ve gündemimizi dolduruyor.

Pasaport cebimizde, otobüslere atlayıp yola çıkıyoruz.

Dünyaya geldiği Tikrit şehri ile vefat ettiği Şam, ilk ziyaret-gâhımız oluyor. Halep, Musul, Bekaa vadisindeki antik Ba'lebek şehri, Harran, Kahire, İskenderiye, Bereketli Hilal'in Darbısak, Bakras ve Harim kalelerine, tarih tüneline girerek özel seyahatler düzenliyoruz. Onu yetiştiren kültür dünyası, siyasi tablo, yaşadığı coğrafya, soluduğu iklimi adım adım geziyor ve notlar alıyoruz. Suriye ve Filistin'de onun silinmez hatıraları var. Özel olarak gittiğimiz Şam'da onun ve onu yetiştiren Sultan Nureddin Mahmud Zengi'nin türbesiyle cami ve medreselerini ziyaret ediyoruz.

Kudüs'te ağlama duvarının Selahaddin tarafından tamir edildiğini Muarrat'ul Nu'man'da adil Halife Ömer bin Abdulaziz'in, Batı Şeria'da ve Ölü Deniz üzerinde Hz. Musa'nın mezarlarını bulup tamir ve ihya ettiğini görüyoruz. Busra antik şehrinde Rasulullah'ın on iki yaşında amcası Ebu Talib'in ticaret kervanı ile gelip konakladığı yeri, rahip Buheyra manastırının karşısında küçük bir mescit ve Kadem taşı ile belirlediği hatıraları ziyaret ediyoruz.

Yakalandığı malarya-sıtma hastalığıyla ağırlaştığı zaman tedavi için gelip altı ay kaldığı ve yaşadığı sırada şarkın tıp merkezi olan Harran'da, medreselerindeki ilim adamlarıyla sohbet ettiklerini okuyoruz.

Selahaddin'i İbn'ul Esir'den, İbni Haldun'dan dinliyor, hakkında yapılan mastır ve doktora tezlerini tetkik ediyoruz. Selahaddin harikulade bir karakter, bir akademisyen, bir komutan, örnek bir devlet adamı ve bir İslam önderi. Genç kuşaklar onu yakından tanımalı. Bazı aceleci gençler soruyorlar “yani Selahaddin nasıl bir adamdı?” Bu kadar anlatmanıza gerek yok, Draje haline getirin de zahmetsiz yutuverelim istiyorlar. İki fırça darbesiyle güzel bir tablo değil, ancak karikatür çizilir. Selahaddin Yusuf'un dünyasına girmeye ise ancak özen yakışır.

Irak'ta Müslüman Ortadoğu halkına kan banyosu yaptıran Amerika'nın işgal ordusu ile Filistin'de ve özellikle Kudüs sokak-

larında yıllardır insan safarisıyla sürek avına çıkan Şaron'un askerleri bir türlü kana doymuyorlar.

Mescid-i Aksa, yıllardan beri huzura hasret. Bölge halkı koca Osmanlı'yı ve iradesiyle II. Abdulhamid'i arıyor. Tarih koridorunda acı olaylar tekrar yaşanıyor. Kimdi bu kendisinden Gazzeli, ihtiyar bir kadının dahi yardım beklediği Selahaddin?

Gazze Neresi ve Beklenen Selahaddinler

Gazze kelimesi Gazve kökünden gelir. Bedir Gazvesi, Uhud Gazvesi gibi. Coğrafi yerine gelince meşhur Sina yarımadasındaki Sina Çölü'nün Akdeniz sahil boyudur. Etrafı Siyonistler tarafından yüksek kerpiç duvarlar ve üzeri de dikenli tellerle çevrilidir. Dokuz kilometre eninde ve kırk kilometre uzunluğunda dar bir alanda 2-3 milyon insan yaşamaktadır. Özellikle her ibadet ayı Ramazan'da bir hafta bombalanırlar. Müslüman devletler kınar, başta Kızılay olmak üzere bütün dernek ve vakıflar Mısır'a gideriz ve Refah sınır kapısından taşıdığımız yardım malzemelerini içeriye, göndeririz. Bu işlem her yıl tekrar eder. Filistin'de iki devletli yönetim daima kağıt üzerinde kaldı. ABD destekli terör devleti İsrail için savaş da barış da iyi değildi. Ama barış sürecinde işgal edip üzerine çöktüğü Batı Şeria, Doğu Kudüs ve Golan Tepeleri'ni ilhak ettiğini dünyaya duyurdu. Fakat Gazze İsrail'e 'Demir Leb- lebi' oldu her zaman. Gazze mücahitleri ve mühendisleri İsrail'i örten 'Demir Kubbe'yi deldiler, savunmayı bırakıp ilk defa saldırıya geçtiler geçtiler. Binlerce Siyonist ordu mensubunu öldürdüler. Aralarında General ve üst rütbeli subay, MOSSAD mensubu ve askerleri harp esiri olarak ele geçirdiler. Binlerce masumu katleden İsrail karşısına eli güçlü olarak geçtiler. Okumuş, kültürlü bir Hamas gençliği bize Selahaddin'in ordusundaki Esedileri hatırlatıyor. Şehadete biatlı gazilerin varlığını görüyor ve Allah'a hamdediyoruz. Çaresizlik anında bile en yakınlarını kaybedenlerin morallerinin yüksek olduğuna "Hasbünallah ve Ni'mel-Vekil." diye Allah sığındıklarına şahit oluyoruz.

Tarih Tünelinde Gazze

Kudüs Fatih'i ve İttihad-ı İslam'ın mimarı Selahaddin Eyyubî'nin çok güvendiği Askalan bu coğrafyadadır. Gazze'ye gelen Resulullahın büyük dedesi, ticari deha Haşim bin Abdulmenaf Gazze'de vefat ettiğinde buraya defnedilmiştir. İmam Şafîî Gazze doğumludur. Önündeki büyük İslam Devletlerini yıkan, halkı kılıçtan geçiren ve başkent Bağdat Kütüphanesini Dicle nehrine boşaltan Cengiz Han zaliminin elli yıl sonra aldığı ilk mağlubiyet Gazze'de Ayn Calud savaşıdır (1260). Komutan Selahaddin Eyyubî'nin Haçlılara karşı kazandığı zaferden sonra Memlük kumandanı Baybars da zalim Moğollara karşı büyük bir zafer kazanmış ve adeta ikinci Selahaddin olmuştur.

Gazze her hac mevsiminde Kuzey Afrika, Rumeli ve Anadolu'dan gelen hacı adaylarının buluşma ve toplanma yeridir. Sultan Yavuz Selim tarafından 1517'de kazanılan Ridaniye zaferinden itibaren dört asır bir Osmanlı toprağı olarak kalmıştır. Birinci Dünya Savaşında İngilizlere karşı büyük bir direniş sergileyerek zafer kazandığımız Mantar Tepe de Gazze civarındadır. Nihayet 'İlk İntifada' da Gazze'de başlamıştır.

Bu iklimde ve aynı acıyı yaşayan İslam ülkelerinde yetişen Selahaddin gibi geniş ufuklu, büyük ideal sahibi, adil otoritelerin tarih sahnesine yeniden çıktıklarını göreceğiz inşallah. Dualarımız onlar için.

Elinizdeki bu mütevazı eserin vücuda gelmesinde önemli katkıları olan; baştan sona okuyup hem düzenlemesini hem de tasahihini yapan Tevfik Aksoy'a, kapak tasarımını yapan Coşkun Işıkgül'e ve Fecr Yayınları'nın kıymetli editörü Hüseyin Nazlıaydın'a müteşekkirim.

Mehmet SILAY
Ankara 2023